

VALSÖRARNAS HÄCKFÅGLAR ÅR 1990

Efter en paus på tre år taxerades häckfågelfaunan på Valsörarna åter grundligt år 1990. Arbetet utfördes av författaren, med assistans av Ruth Hildén och Jan Hägg, under perioden 9.6.—5.7. och med samma metoder som använts genom åren. Resultaten är därför jämförbara med de tidigare.

Områdets alla skär och grynnor besöktes minst en gång. Av dem undersöktes 23 mycket noga två-tre gånger i olika skeden av häckningssäsongen för att utreda parantalen av de häckande arterna så exakt som möjligt; för mås- och andfåglar var målet att hitta alla bon. Också så gott som alla små namnlösa grynnor, vilka genom landhöjningen rätt nyligen blivit lämpliga som häckplatser för fåglarna, genomsöktes lika systematiskt.

De överiga skären — oftast större, svårtaxerade holmar — undersöktes ytligare: de genomströvades och parantalen baserades på observerade fåglar. För måsfåglar, vadare, alkfåglar och tättingar ger denna metod ganska tillförlitliga resultat, men änderna kan man inte taxera på detta sätt. Därför kan totalpopulationen av *svärta*, *storskrake*, *småskrake* och *simänder* endast grovt uppskattas. För viggens och bergandens del är resultatet dock mycket nära det verkliga antalet, eftersom nästan hela populationen häckar just på de taxerade, bästa fågelskären. Också i fråga om ejdern är parantalet rätt tillförlitligt.

Märkliga förändringar i fågelfaunan

Knölsvanen var det mest uppseendeväckande tillskottet i Valsörarnas häckfågelfauna. Också *havsörnen* gjorde sitt första häckningsförsök, vilket tyvärr misslyckades. Av simfåglarna hade *viggen* ökat starkt i antal, men *berganden* var fortfarande mycket fåtalig. *Gråtruten* ökar sakta men säkert i antal, medan *siltruten* håller på att minska, liksom på andra håll i vår skärgård. *Skrattmåsen* hade äntligen lyckats etablera en betydande koloni i området, och *silvertärnans* population hade vuxit kraftigt från år 1987.

Mycket glädjande var att *tobisgrisslans* bestånd nu hade återhämtat sig helt efter oljekatastrofen, som drabbade stammen hösten 1984. *Tordmulen* hade fortsatt att öka i antal. I fråga om tättingarna var *skärpiplärkans* ökning, *björktrastens* sommarinvasion samt *trädpiplärkans*, *grå flugsnapparens*, *gulsparvens* och *törnskatans* minskning de kanske mest iögonfallande särdragen.

En mycket påfallande förändring i Valsörarnas fågelfauna är att många arter nästran helt övergett sina tidigare häckningsområden på huvudöarna och flyttat ut till närliggande skär. Det är rävarna som är orsaken till detta. Sedan slutet av 60-talet har räven varit bofast och fått ungar på Storskär. Rävarna patrullerar över alla delar av Stor- och Ebbskär, simmar eller vadar över till de närliggande grynnorna och har enligt sjöbevakaren Kent Nabb nu också regelbundet börjat ge sig över det rätt breda sundet till Norderstören. Under de senaste åren har räven varit bofast även på Malskär och Malskärsören.

Rävarna plundrar lätt and- och måsfåglarnas bon och får dessa fåglar att flytta över till små grund som är tryggare än huvudöarna. Troligen kan redan åsynen av räven på våren få fåglarna att överge ett annars lämpligt häckningsområde. Också mårdhunden har förekommit regelbundet på Stor- och Ebbskär sedan den första observationen år 1976, men tycks nu ha försvunnit.

Fiskmåsens förekomst på Valsörarna har ändrats radikalt. Så länge det inte fanns rävar inom området, häckade arten allmänt i spridda par längs stränderna på Stor- och Ebbskär, några par t.o.m. i de inre partierna. T.ex. år 1962 räknade jag 68 par på dessa två huvudöar, vilket utgjorde 13% av totalpopulationen. Numera finns endast ytterst få par kvar och alla dessa brukar placera sina bon på isolerade stora stenar långt ute i vattnet.

Ännu märkligare är att de stora fiskmåskolonierna på östra delen av Norderstören samt på Ljusgrund, så nyligen som år 1987 över 200 par, helt försvunnit efter att rävarna börjat simma över sundet till de nordliga huvudöarna. Största delen av fåglarna har flyttat ut till den ca 250 m norr om Ljusgrund belägna Långgrynnan, där kolonin på 75 par år 1987 nu vuxit till hela 240 par — den kanske mäktigaste fiskmåskolonin vi har i Finland!

Silvertärnan har uppvisat samma tendens. Den har häckat i mindre kolonier på flera små grynnor utanför Stor- och Ebbskär och längs stränderna på Norderstören och Ljusgrund samt i en stor koloni på Ljusgrunds västra udde (t.ex. år 1983 ca 50 par). Nu var de flesta mindre kolonierna samt den stora på Ljusgrund borta, men kolonierna på Långgrynnan och Yttre Oxgrynnan hade vuxit kraftigt, till 115 och 100 par, de största som någonsin påträffats på Valsörarna.

När måsarna och tärnorna har övergett sina häckplatser på huvudöarna, så har också flertalet av *roskarlarna* och *rödbenorna* följt efter — dessa två vadararter uppvisar ju en stark dragning till måsfågelkolonier. Tidigare häckad båda arterna talrikt längs Norderstörens och Ljusgrunds stränder, där de största mås- och tärnkolonierna var belägna, och enstaka par fanns också på Stor- och Ebbskär. Nu hittades inte ett enda roskarlpar och endast några få par av rödbena på huvudöarna. Det kändes nästan överkligt att vandra längs stränderna på Norderstören och Ljusgrund, som ännu för några år sedan sjöd av liv, med luften fylld av skrånande måsar och tärnor samt vadarnas ilska varningsläten, men som nu låg nästan öde.

Också andfågarna har ändrat sina häckningsvanor. *Viggen* häckade tidigare på flera platser längs huvudöarnas stränder i anslutning till måsfåglar, och hon kunde hittas även i några små "påttar". Nu finns knappast ett enda par kvar. Simänderna hade sina bästa tillhåll i huvudöarnas skyddade vikar och tjärnar, och just tack vare dessa gynnsamma biotoper uppträdde arterna på Valsörarna mycket rikligare än normalt i yttre skärgården. Under åren hittade jag många bon i öarnas centrala partier, långt ifrån stranden. Nu har alla simänder minskat betydligt i antal, och häckplatserna ligger nästan uteslutande i den omgivande skärgården.

Jag är benägen att sätta också *småskrakens* överraskande minskning sedan 1970-talet i samband med räven. Drygt hälften av populationen häckade på huvudöarna, och även paren från skären längre ute brukade samlas om kvällarna i de skyddade vikarna. Under de senaste åren har kvällstaxeringarna längs huvudöarnas stränder gett mycket låga siffror för småskracken, och totalpopulationen torde knappast stiga ens till hälften av den som fanns på 1960-talet.

Om *svärtan* är det svårare att dra säkra slutsatser. På basen av kvällstaxeringar tycks stammen ha hållit sin numerär. Bon hittas dock numera mycket sällan på huvudöarna, men inte heller ute på grynnorna har det skett någon märkbar ökning. Kanske en del av fåglarna inte häckar alls?

Foto: Hans Hästbacka.

Ejderns fördelning inom området är nuförtiden en helt annan än för 20—30 år sedan. På 1950- och 60-talet hittade man regelbundet ejderbon på

Stor- och Ebbskärs utskjutande uddar, och på de andra huvudöarna med öppnare natur häckade arten allmänt. Under mina första studieår på 50-talet var faktiskt över hälften av ejderbeståndet koncentrerat just till de sex stora huvudöarna. Sedan rävarna kom till Valsörarna har väl inte ett enda ejderbo hittats på Stor- och Ebbskär, och nu när rävarna börjat vistas även på Norderstören, Ljusgrund, Malskär och Malskärsören har också dessa skär nästan helt övergivits.

När man bedömer dessa förändringars betydelse för Valsörarnas fågel-fauna, är det skäl att skilja mellan två artgrupper. För många arter, såsom *fiskmåsen*, *silvertärnan*, *viggen* och *ejdern*, har rävens förekomst i området inte nämnvärt påverkat populationens storlek, endast dess fördelning: huvudöarna har övergetts, medan parmängden i den omgivande skärgården har ökat.

Värre är det med de arter som inte är i stånd att ersätta förlusten av de optimala häckplatserna på huvudöarna genom tätare koncentration på små grynnor. *Gräsanden* och *stjärtanden* har varit mera bundna till huvudöarna och följaktligen har deras bestånd avtagit mera. *Krickan*, som inte alls accepterar öppna små grynnor som häckplatser, har nästan helt försvunnit.

Också *rödbenans* kraftiga tillbakagång är säkert till stor del en följd av minskningen på huvudöarna och på de närmast liggande skären, främst Västra Malbulten, övre Oxgrynnan och Långbådagrynnan. För de arter, som endast i ringa antal förekommit på huvudöarna, t.ex. *berganden*, *storskraken* och *roskarlen*, har det faktum att dessa häckplatser övergetts inte haft någon större inverkan på populationens storlek.

Artvis redovisning

I det följande har endast sådana arter tagits med, vilkas parantal inom området har kunnat redovisas någorlunda väl. Tidigare har Valsörarnas häckfåglar behandlats utförligt i tre omfattande specialarbeten (Hildén 1958 och 1966, Hildén m. fl. 1979) och på senare tid kortfattat i OA:s årsrapporter.

Knölsvan (*Cygnus olor*). Artens explosionsartade ökning i Finland har resulterat i en snabb erövring av Kvarkens sydliga skärgårdar. (Hästbacka & Ulfvens 1987 a, 1987 b, Ulfvens & Hästbacka 1991). På Valsörarna observerades knölsvanen för första gången år 1978, men någon häckning har inte ägt rum förrän år 1990. Boet med fyra ägg var beläget på västra delen av Hällgrynnan, väster om Fläsket, men häckningen misslyckades: den 5 juli var två övergivna ägg kvar i boet och honan simmade ensam utanför grynnan. Hanen sågs aldrig vid häckplatsen. Arten kommer säkert att bli en regelbunden häckfågel på Valsörarnas i framtiden, ty under hela försommaren vistades 18 icke-köns mogna individer på Ebbskärs västra sida, främst i Antonskroken.

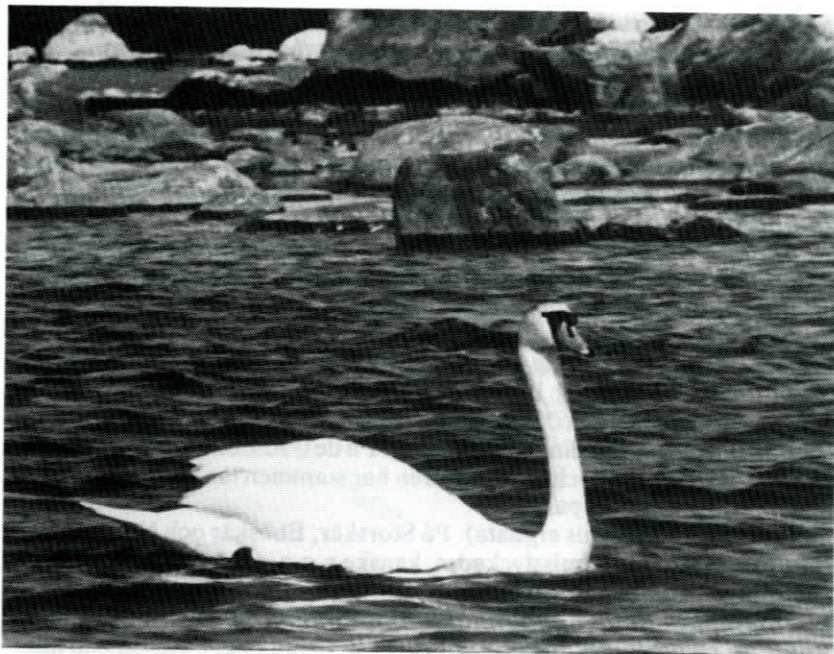

Foto: Hans Hästbacka.

Bergand (*Aythya marila*). Kanske en antydning till ökning: 8 bon hittades, populationen ca 10 par.

Vigg (*Aythya fuligula*). Populationen på Valsörarna har varit rätt liten under de senaste åren, med 75 par 1985 och 105 par 1987, troligen till följd av de mycket stränga vintrarna 1984/85 och 1986/87. De senaste milda vintrarna har varit gynnsamma för arten, och stammen hade vuxit till hela 205 par, d.v.s. mera än någonsin tidigare. Den väldiga koncentrationen på Hällgrynnan (38 bon) var mycket överraskande, ty tidigare har aldrig mera än två bon hittats här. Också på Yttre Oxgrynnan (18 bon), Strömgyrnan (17 bon) och Södra Råbådan (10 bon) hade antalet häckande par stigit brant.

Ejder (*Somateria mollissima*). Populationen uppskattades till 530 par, vilket betyder att den fortfarande ökat något (1985 430, 1987 480 par). De bästa häckplatserna var Yttre Oxgrynnan (28 bon), Skutgrynnan (23 bon) och Malhöysen (19 bon).

Tornfalk (*Falco tinnunculus*). På våren observerades tre par på Stor- och Ebbskär, men det blev ingen häckning, troligen p.g.a. sorkpopulationens krasch. På Storbådan nära Fläsket häckade dock ett par framgångsrikt i en specialholk för tornfalken: fyra stora ungar ringmärktes den 3 juli.

Trana (*Grus grus*). Häckningen på Storbärkningen misslyckades troligen, eftersom paret rörde sig på ett rätt stort område. Dessutom vistades ett icke-häckande par samt en ensam fågel med skadat ben i området. Överraskande nog sågs tranparet i slutet av juni besöka Yttre Oxgrynnans stora fågelkoloni, där de plundrade största delen av tärnornas och fiskmåsarnas bon. Ifall denna nya näringskälla utnyttjas regelbundet även i framtiden, blir tranorna en verklig plåga på Valsörarna, ty måsarna och tärnorna tycks vara helt försvarslösa mot tranan (Hildén 1990).

Strandskata (*Haematopus ostralegus*). Efter en lång period av mycket stabil stam på knappt 10 par har strandskatan nu ökat betydligt i antalet: hela 16 par räknades inom området (se kartan).

Roskarl (*Arenaria interpres*). Roskarlens minskning på senare tid är ett faktum: noggrann taxering gav endast 102 par som resultat, mot t.ex. 174 par år 1962 och 152 par år 1979. Artens försvinnande från huvudöarna kan endast delvis förklaras nedgången.

Enkelbeckasin (*Gallinago gallinago*). På de traditionella häckplatserna på Storskär, Ebbskär och Norderstören har stammen länge varit rätt konstant; nu räknades ca 8 par.

Storspov (*Numenius arguata*). På Storskär, Ebbskär och Norderstören 3—4 par. Häckningen misslyckades, kanske p.g.a. rävarna: i slutet av juni kunde inga varnande fåglar längre höras.

Drillsnäppa (*Actitis hypoleucos*). Har minskat betydligt i antal under senare år: nu noterades endast 3 par (t.ex. år 1962 11 par). Råven kan misstänkas vara orsaken även i det här fallet, ty arten häckar bara vid Stor- och Ebbskärs stränder samt ibland på någon alldeles invidliggande grynna.

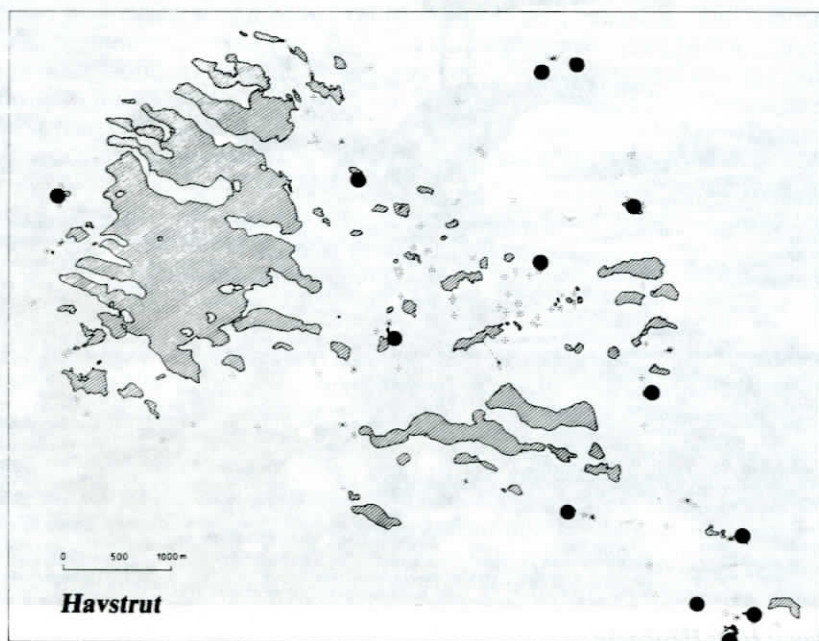
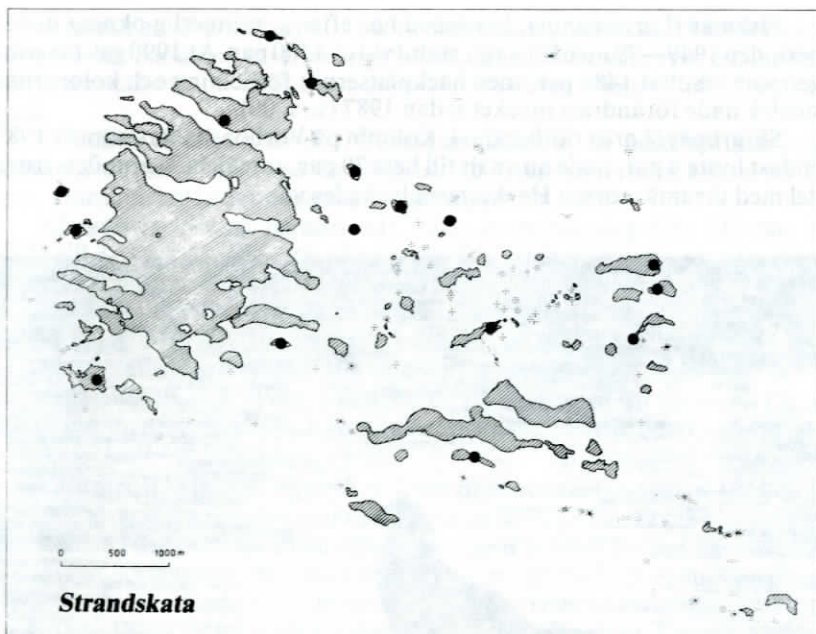
Rödbena (*Tringa totonus*). Noggrann taxering gav endast 42 par, mot ca 100 par åren 1958—62 och ca 70 par år 1979. Största orsaken till nedgången är säkert råven (se s. 00).

Labbb (*Stercorarius parasiticus*). Tre par: Labbgrynnan, Hällgrynnan och Strömgyrnan. Det fjärde paret, som under mera än tjugo år häckat på Västra Malbulten, hade nu försvunnit.

Havstrut (*Larus marinus*). Tretton par. Arten har ökat mycket långsamt i antal, ty mellan åren 1949 och 1962 höll sig antalet konstant vid 4—6 par, och år 1975 räknades 9 par. Artens goda ungproduktion tyder på fortsatt ökning.

Gråtrut (*Larus argentatus*). Lyckligtvis har gråtruten inte ökat lika kraftigt som på många andra håll; nu räknades 15 par, mot 135 år 1985 och 95 år 1981. De största kolonierna fanns på Gråskälsbådan (ca 40 par) och Holsterbådan vid Fläsket (ca 25 par).

Silltrut (*Larus fuscus*). Stammen har länge (1978—87) hållit sig vid ca 100 par, men nu hade den plötsligt minskat till 62 par. Den enda större kolonin (16 par) fanns på Mellanklubben; i de andra kolonierna, som ännu åren 1985 och 1987 hyste 10—20 par, häckade nu endast 3—8 par. Artens snabba beståndsnedgång är känd inom hela Östersjön (t.ex. Hario 1989).

Fiskmås (*Larus canus*). Stammen har efter kontinuerlig ökning under perioden 1949—79 nu hållits rätt stabil vid ca 1500 par. År 1990 gav taxeringen som resultat 1480 par, men häckplatsernas fördelning och kolonernas storlek hade förändrats mycket sedan 1987 (se s. 00).

Skrattmås (*Larus ridibundus*). Kolonin på Vörboashällan, som år 1987 endast hyste 4 par, hade nu vuxit till hela 70 par, som delade grundets östra del med skräntärnorna. Häckningen lyckades väl.

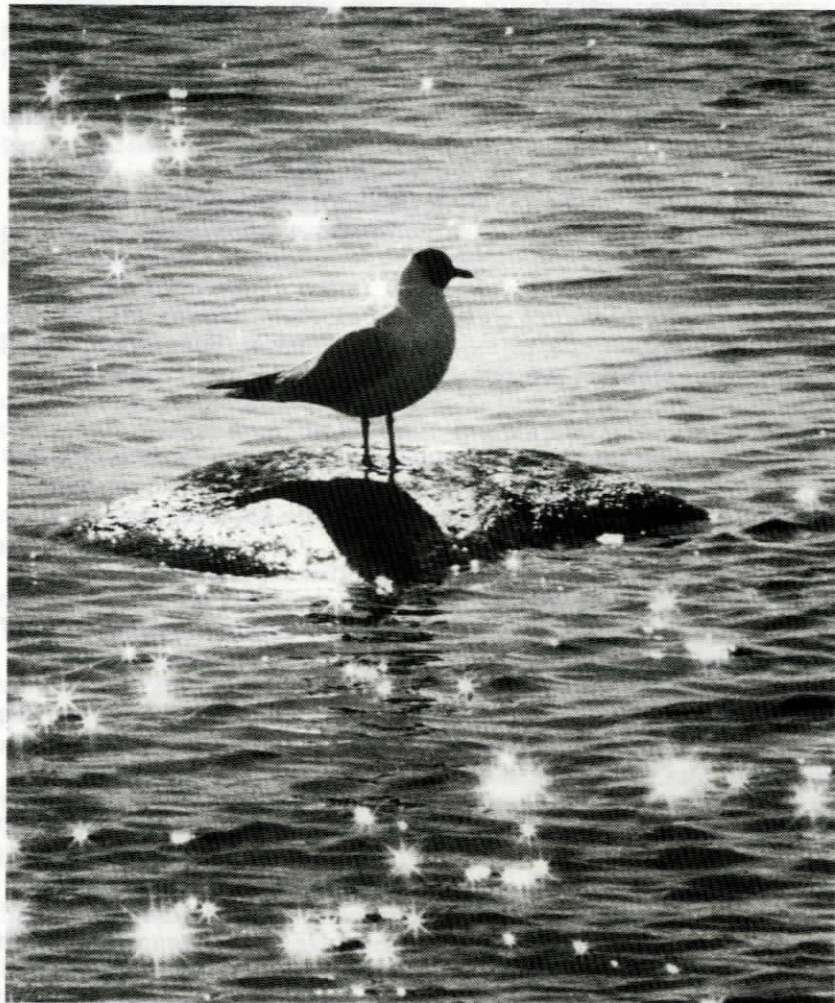

Foto: Hans Hästbacka.

Skräntärna (*Sterna caspia*). På Vörboashällan räknades 39 bon. Kolonins storlek har alltså varit på ungefär samma nivå de senaste åren, men är hälften mindre än på 1970- och början av 1980-talet. Ungproduktionen var god.

Fisktärna (*Sterna hirundo*). Ca 40 par räknades, de flesta spridda i silvertärnkolonier. Endast på Gråskälsbådan fanns en mindre koloni på 12 par. Har minskat sedan toppnoteringen 80 par år 1983.

Silvertärna (*Sterna paradisaea*). Efter en minskning från 610 par år 1983 till 350 par år 1985 och 400 par år 1987 hade populationen åter ökat kraftigt och omfattade nu hela 650 par, det största antalet som noterats på Valsörarna. De största kolonierna fanns på Långgrynnan (115 par) Yttre Oxgrynnan (100 par), Hällgrynnan (60 par) och Strömgyrnan (55 par).

Tordmule (*Alca torda*). Populationen har vuxit stadigt under en lång tid och hade åter ökat: år 1987 räknades 92, nu 124 par på 10 grynnor. Tordmulestammens utveckling i Kvarken har behandlats utförligare i en specialartikel (Hildén & Pahtamaa 1992).

Tobisgrisslan (*Cepphus grylle*). Efter oljekatastrofen hösten 1984 minskade Valsörarnas grisslepopulation med ca 30 % under de två påföljande åren. Sedan dess har stammen vuxit, men ännu år 1989 var den nästan 10% mindre än sommaren 1984. Nu hade ökningen fått fart: morgonräkningarna i 20 kolonier visade att stammen med 20% överskred sin storlek före katastrofen. Detta motsvarar ca 2.800 par inom hela området. Den största kolonin på Bullergrynnan hade ökat till hela 255 par, och på sex andra grynnor räknades 125—143 par. Både för tordmulen och tobisgrisslan börjar det säkert råda brist på goda boplatser, varför ett projekt med konstgjorda bohålor borde startas på några utvalda grynnor.

Göktyta (*Jynx torquilla*). Ca 3 par på Stor- och Ebbskär. Arten har av misstag fallit bort från förteckningen över fågelarter påträffade på Valsörarna (Hildén m.fl. 1979), fast den regelbundet häckar på huvudöarna.

Ladusvala (*Hirundo rustica*). 14 par inom området, största delen vid sjöbevakning- och fågelstationen.

Hussvala (*Delichon urbica*). 41 par inom området: 23 vid sjöbevakning- och fågelstationen, 6 vid fyren och 12 ute på skären (Fläsket 5, Långgrynnan 4, Mellangrynnan 3).

Trädpiplärka (*Anthus trivialis*). Arten har ökat i antal under senare tid (16 revir år 1987), men nu hade stammen minskat (6 revir, alla på Storskär).

Ångspiplärkan (*Anthus pratensis*). Denna karaktärsfågel på huvudöarnas rishedar och alla större skär minskade kraftigt i antal på 1970-talet av okänd anledning. Nu tycks arten ha ökat igen och föreföll att vara ungefär lika vanlig på rishedarna som på 1960-talet. På mindre grynnor hade den också ökat (25 par mot 19 år 1979), men parantalet var ändå en tredjedel mindre än år 1962, eftersom arten försvunnit från nästan alla grund där skärpiplärkan börjat häcka.

Skärpiplärka (*Anthus spinoletta*). En noggrann taxering gav 29 par som resultat (se kartan), vilket är det högsta antalet hittills. Arten etablerade sig i området i början av 1970-talet och populationen har sedan dess varit i ständig tillväxt, med undantag för tillbakagången år 1987 (14 par) efter den rekordkalla vintern i Västeuropa. Skärpiplärkan har nu erövrat nästan alla marinpräglade, trädlösa grynnor och har börjat häcka även på några större skär med rikligare buskvegetation och enstaka trädgrupper (Holsterbåda II, Trutgrund, Södra och Norra Råbådan). Endast på dessa har även ägspi-plärkan konstaterats samtidigt häckande, men arternas revir är då separerade: Skärpiplärkan finns på karga uddar, ängspi-plärkan på skärens inre delar.

Sädesärla (*Motacilla alba*). Någon noggrann taxering har inte utförts sedan 1960-talet. Nu räknades paren på alla mindre skär och grynnor, med 85 par som resultat. År 1962 gav samma taxering 87 par, vilket bevisar att stammen hållits mycket konstant. Totalpopulationen torde uppgå till ca 150 par.

Gärdsmyg (*Troglodytes troglodytes*). På Storskär två fasta revir på båda sidorna av stigen till fyren. Nyss utflugna ungar sågs, den andra hanen var troligen oparad. Arten har sällan häckat i området.

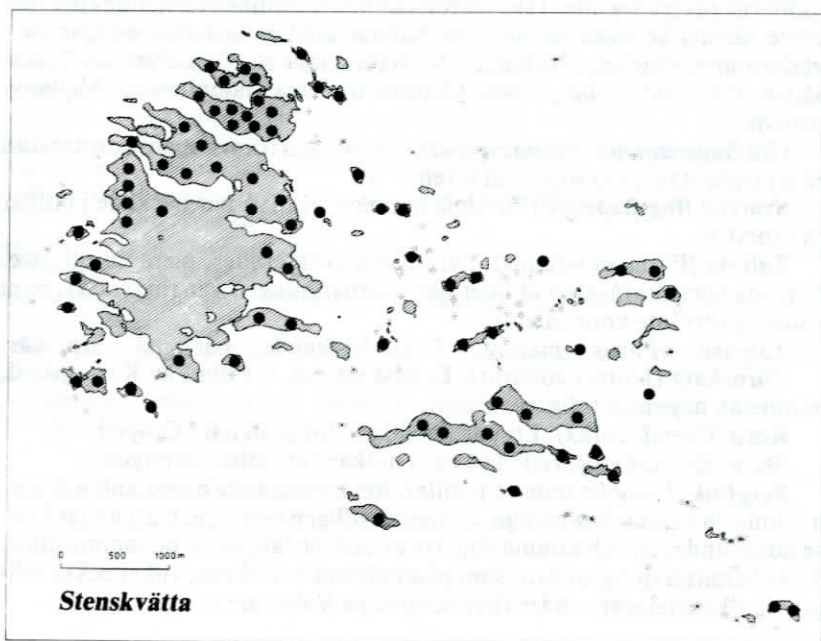
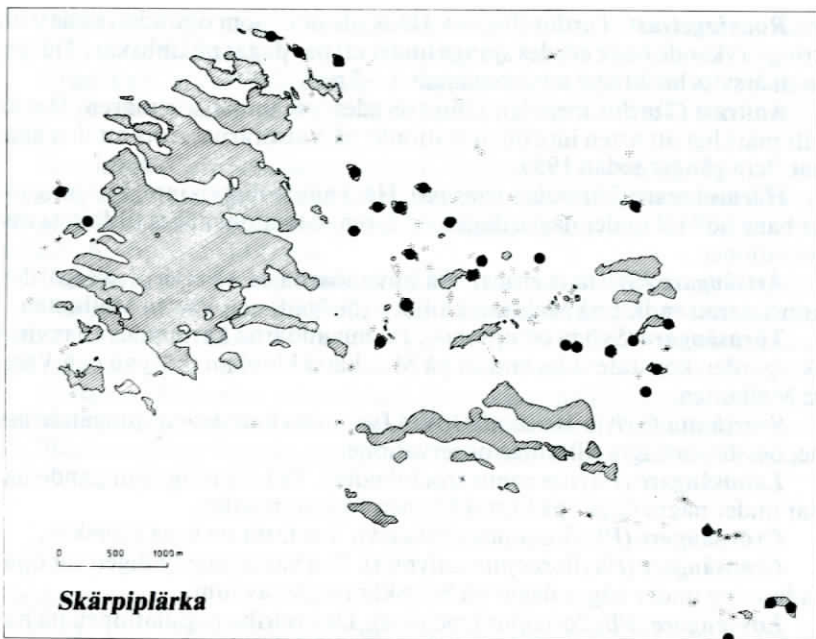
Rödhake (*Erithacus rubecula*). Endast ett heckand par (varning vid Kärringsunds södra strand) samt några tillfälliga observationer av sjungande hanar.

Rödstjärt (*Phoenicurus phoenicurus*). Maximalt 5 häckand par.

Stenskvätta (*Oenanthe oenanthe*). Denna art är vansklig att taxera före slutskedet av häckningen, då de varnande föräldrafågeln är lätta att observera. Nu gjordes en noggrann räkning, även på huvudöarna, vilken gav 75 par som resultat (se kartan). Detta var över förväntan, då arten gått starkt tillbaka i lantbruksmiljön under senare tid, och tyder på att populationen i skärgården, artens ursprungliga omgivning, klarat sig betydligt bättre. Under 1950- och 60-talet var stammen endast något större: t.ex. år 1958 88, 1960 85 och 1962 76 par. Sannolikt var taxeringen år 1987 inte fullt effektiv och resultatet ca 50 par således en underskattning.

Björktrast (*Turdus pilaris*). Under många år har jag märkt att björktrastar anländer till Valsörarna sent i juni—juli, och somliga av dem börjar häcka. Aldrig tidigare har dock denna "sommarinvasion" varit så påfallande som år 1990. Efter midsommar såg och hörde man björktrastar överallt i huvudöarnas skogar och små stranddungar, enstaka par även på några rätt små holmar med endast isolerade trädgrupper. Utan effektivt sökande hittades 9 bon, som vid månadsskiftet antingen innehöll en ofullständig kull eller ruvades. Totalpopulationen kunde väl ha omfattat ca 30 par. Sannolikt är det frågan om par som häckat för första gången någonstans på fastlandet och sedan sprider sig till skärgården för en andra kull. Också från Bottenvikens skärgård är samma fenomen känt (Merilä m.fl. 1982).

Taltrast (*Turdus philomelos*). Tycks ha minskat i antal, uppskattningsvis nu bara 2-3 par på Stor- och Ebbeskär.

Rödvingetrast (*Turdus iliacus*). Häckade inte inom området, endast en kringstrykande hane hördes sjunga under ett par dagar på Ebbeskär. Tidigare en årsviss häckfågel med maximalt 3—5 par.

Koltrast (*Turdus merula*). Observerades inte under sommaren. Det är rätt märkligt att arten inte blivit stationär på Valsörarna, trots att den häckat flera gånger sedan 1959.

Härmsångare (*Hippolais icterina*). Häckade troligtvis inte. En sjungande hane höll till under några dagar vid fyren, dessutom några tillfälliga observationer.

Årtsångare (*Sylvia curruca*). På huvudöarna ca 13 revir, i skärgården konstaterad endast på Malskärsklubben (bofynd) och Västra Malbulten.

Törnsångare (*Sylvia communis*). På huvudöarna karterades 10 revir, i skärgården konstaterades endast på Malskärsklubban (bofynd och Västra Malbulten).

Svarthätta (*Sylvia atricapilla*). Vid fyren regelbundet en sjungande hane, dessutom några tillfälliga observationer.

Lundsångare (*Phylloscopus trochiloides*). Två-tre ivrigt sjungande hanar under några dagar på Storskär, men försvann sedan.

Grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix*). Tre fasta revir på Storskär.

Gransångare (*Phylloscopus collybita*). Två hanar som tydligt var operade sjöng under några dagar på Storskär i slutet av juni.

Lövsångare (*Phylloscopus trochilus*). Den talrika populationen på huvudöarna taxerades inte. I skärgården kunde häckning (varnande eller matande fåglar) konstateras på flera holmar med endast små dungar eller trädgrupper: Fläsket, Storbådan, Malskärsklubben, Grisselgrund, Tjärbådan, Petgrundsbådan, Västra Malbulten, Östra Malbulten och Mellangrynnan.

Grå flugsnappare (*Muscicapa striata*). Nästan försvunnen; konstaterad på ett enda ställe, vid stigen till fyren.

Svartvit flugsnappare (*Ficedula hypoleuca*). Två par häckade i holkar på Storskär.

Talltita (*Parus montanus*). Fyra par konstaterades, mera än tidigare. Den ena föräldrafågeln vid boet när Storbärgningen var ringmärkt, men kunde tyvärr inte kontrolleras.

Talgoxe (*Parus major*). Två häckande par på Storskär.

Törnskata (*Lanius collurio*). Endast ett par, i ändan av Käringsund, mindre än någonsin tidigare.

Korp (*Corvus corax*). Ett par, boet i en stor gran nära Gräpen.

Stare (*Sturnus vulgaris*). Två par i holkar vid sjöbevakningen.

Bergfink (*Fringilla montifringilla*). Revirsjungande hanar anlände först i juni och var mycket rörliga, de flesta tydligt operade. Ca 5 hanar kunde höras under en och samma dag, tre av dem en längre tid på samma plats. En av hanarna sjöng en strof som påminde om bofinkens, vilket också tidigare har konstaterats under flera somrar på Valsörarna.

Grönfink (*Carduelis chloris*). I början av juni sågs flygga ungar som matades av föräldrarna. Paret hade säkert häckat på Valsörarna.

Gråsiska (*Carduelis flammea*). I slutet av juni—början av juli observerades sjungande hanar på Storskär och parning sågs 4.7. Häckning mycket trolig.

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*). Tycks fortfarande öka i antal, numera en karaktärsfågel i albältet kring stränderna. Totalt karterades 25 revir på Stor- och Ebbskär, men hanarnas rörlighet gör uppskattningen rätt osäker. Ett bofynd vid fyren.

Domherre (*Pyrrhula pyrrhula*). Observerades flera gånger på Storskär.

Gulspurv (*Emberiza citrinella*). Märkbar minskning: år 1987 noterades heal 25 revir, nu endast 8. En stor del av populationen ser ut att bestå av oparade hanar.

Sävspurv (*Emberiza schoeniclus*). En noggrann taxering gav endast 10 revir som resultat, mot ca 100 par på 1950- och 60-talet. Nedgången började på 70-talet och har fortgått på 80-talet, men dess orsaker är helt okända.

Litteratur

Hario M. 1989: Miksi selkälökki vähenee itäisellä Suomenlahdella. — Lintumies 24: 204—212.

Hildén, O. 1958: Fågellivet på Valsörarna. — Österbottnisk Årsbok 1958: 100—148.

Hildén, O. 1966: Changes in the bird fauna of Valassaaret, Gulf of Bothnia, during recent decades. — Ann. Zool. Fennici 3: 245—269.

Hildén, O. 1990: Kurkipari lintuyhdyksunnan hävittäjänä. — Lintumies 25: 246—247.

Hildén, O., Hurme, T. & Taxell, C.G. 1979: Häckfågelstudier och sträckobservationer på Valsörarna. — Österbottnisk Årsbok 1978: 5—119.

Hildén, O. & Pahtamaa, T. 1992: Development of the Razorbill population of the Quark in 1957—90. — Ornis Fennica 69: i tryck.

Hästbacka, H. & Ulfvens, J. 1987 a: The Mute Swan *Cygnus olor* in Ostrobothnia in 1970—1986. — Ornis Fennica 64: 27—30.

Hästbacka, H. & Ulfvens, J. 1987 b: Knölsvanens expansion i Österbotten fortsätter. — Lintumies 22: 265.

Merilä, E., Orell, M. & Rönkä, A. 1982. Räkättirastaan pesintäajasta Perämeren rannikolla. — Lintumies 17: 105—109.

Ulfvens, J. & Hästbacka, H. 1991: Fortsatt framgång för knölsvanen i Kvarken. — Lintumies 26: 138—139.

